

ONLINE VEILIGHEID

Laten we na de strijd tegen mobieltjes in de klas de volgende stap zetten: maak een vuist tegen sociale media

Gijs Korenblik is docent geschiedenis en maatschappijleer.

We kunnen als samenleving de gevaren van sociale media niet langer negeren. Daarom moet ook in Nederland een minimumleeftijd voor het gebruik ervan komen.

Australië had afgelopen week een wereldprimeur, met een nieuwe wet die het gebruik van sociale media voor kinderen tot 16 jaar gaat verbieden. Deze maatregel moet eind volgend jaar in werking treden, al is de wijze waarop de wet zal worden gehandhaafd nog niet helemaal duidelijk.

Zo staat de rol van grote techgiganten zoals Meta, Google en Bytedance (het bedrijf achter TikTok) weer ter discussie. Daarbij zijn er wel bezwaren rond privacy en de manier waarop de leeftijd van gebruikers zal worden gecontroleerd. Australiërs zijn bang om een identificatiebewijs of biometrische gegevens met socialemediabedrijven te delen. Bovendien zouden kinderen door middel van technische trucjes (zoals het creëren van een eigen VPN-netwerk) het verbod kunnen omzeilen.

Toch juich ik als docent deze ontwikkeling toe. De Australische premier Anthony Albanese benadrukte bijvoorbeeld treffend in het parlement dat er een verband is tussen de opkomst van sociale media en de verslechterde mentale gezondheid van jongeren.

Ook in Nederland is dit aan de hand. Uit een recent onderzoek van het Trimbos-instituut (in samenwerking met Bitescience) blijkt dat visuele sociale media zoals Instagram en TikTok ertoe leiden dat jongeren zich meer zorgen maken over hun lichaamsbeeld en vaker last hebben van angst- en depressieve gevoelens. Bovendien gaan kinderen zich door de features van de apps (zoals het kunnen zien van het aantal 'likes') overmatig vergelijken met anderen.

Daarnaast zie ik in mijn lespraktijk

Leerlingen vertellen mij dat ze zichzelf niet meer kunnen vermaken zonder een sociale-media-app

Leerlingen van een middelbare school in Nijmegen kijken op hun mobieltjes tijdens de pauze.

Foto Marcel van den Bergh / de Volkskrant

andere problemen ontstaan onder jonge adolescenten. Zo hebben velen belangst; ze durven bijvoorbeeld niet hun stagebegeleider te bellen. Ook krijgen scholieren traumatiserende en bizarre beelden binnen via hun sociale media. Zo zien zij op hun tijdlijn van TikTok en Instagram bijvoorbeeld beelden langskomen van het mishandelen van Maccabi-supporters en verminkte lichamen uit de oorlog tussen Israël en Hamas.

Verder werken sociale media voor jongeren als een verslavende drug. Tijdens klassengesprekken vertellen leerlingen mij dat zij uit verveling talloze uren per dag struinen op apps als Snapchat, TikTok, Instagram en Telegram. Ze

kunnen zichzelf niet meer zonder een sociale-media-app vermaken en zijn steeds weer op zoek naar nieuwe prikkelers. Zo blijken sommigen een scherm-tijd van wel tien uur per dag te hebben, in de weekenden soms zelfs meer dan vijftien uur. Als de helft van deze uren per week aan school besteed zou worden, dan zou er onder kinderen waarschijnlijk niet zo'n grote achterstand zijn op zowel vakinhoudelijke als sociale vaardigheden.

Tevens ontstaat door het gebruik van sociale media een paradoxale situatie: ouders creëren die verslaving of houden die in stand, omdat anders hun kroost niet mee kan doen met het groepsproces.

Het sociale leven speelt zich anno 2024 namelijk af in digitale wereld. En geen enkele ouder wil dat zijn of haar kind wordt buitengesloten omdat het bijvoorbeeld niet de nieuwste TikTok-dansjes of online slang kent. Dit lijkt mij de omgekeerde wereld.

Het is tijd dat wij als samenleving een vuist maken tegen de invloed van sociale media. Hoelang willen wij nog de gevaren hiervan negeren en de gevolgen groter maken? Het is ons gelukt om sinds 1 januari van dit jaar het gebruik van mobiele telefoons in het klaslokaal te verbieden, met vrijwel direct positieve effecten. Laten we nu in het belang van onze toekomst de volgende stap zetten.

BESTRIJDINGSMIDDELEN

Stoppen met spuiten is lang niet altijd mogelijk, kijk maar naar de aardappel

Nederland heeft een serieus ecologisch probleem, maar de discussie over de rol van gewasbescherming daarin schiet alle kanten op. Boeren en tuinders worden weggezet als moedwillige vernielers van het ecosysteem (O&D, 29/11). Bij de duiding van de rol van de landbouw gaan critici moeiteloos van duiding van het probleem via wijzen naar de oorzaak naar een oplossing: stoppen met gif.

Biologische boeren scoren beter in biodiversiteit, gif is slecht voor het leven op aarde en gangbare boeren willen ook liever stoppen met spuiten. Maar gewasbeschermingsmiddelen zijn voor de productie en de economie wel lonend.

Een voorbeeld: de biologische aardappeloogst is dit jaar vaak de helft van de 'normale'. 2024 was een verschrikkelijk schimmeljaar. Het was soms ondoenlijk phytophthora

uit de aardappelen te houden en valse meeldauw uit de uien. Veel biologische telers schakelden terug, omdat ze anders geen oogst hadden. Let maar eens op de zakken met biologische aardappels in de winkel: de knollen zijn kleiner, want niet uitgegroeid, en soms zit er een vage lucht van de aardappelziekte aan.

Waarschijnlijk zijn de briefschrijvers bezorgde consumenten met een verantwoord koopgedrag. Daar zit een groot deel van de oplossing: als je het anders wilt hebben, pas dan je consumptiepatroon aan. Een politieagent naast elke akker is niet te doen. Verantwoordelijkheden bij de telers leggen is wat anders dan dat iedereen maar met 140 km per uur door rood mag rijden zonder gordel om. Zo werkt geen boer.

Jorg Tönjes,
Doetinchem

JIP VAN DEN TOORN

